

Kärleken till rabab

Muhammad Qadri | Världens bästa rababmakare.

För många av Afghanistans företagare har osäkerheten i landet inneburit förlorade drömmar och personliga konkurer. Men för en av landets främsta byggare av det traditionella instrumentet rabab går affärerna bättre än någonsin.

Text | Sofia Eriksson
Bild | Måns Welander

Sofia och Måns besökte Afghanistan i augusti 2011. Sofia är journalist och har bland annat jobbat för TT och Sveriges Radio. Måns är frilansfotograf, med erfarenhet från bland annat Östafrika.

Muhammad Yousef Qadri, 50 år, sitter med korslagda ben och arbetar i sin trånga

butik i de äldsta delarna av Kabul. Längs den korta väggen finns en hylla som rymmer allt det som en rababbyggare kan tänkas behöva; rullar med nylonsträngar, en rostig tekanna och en bormaskin.

Arbetet övervakas ständigt av Muhammads far Jama Khan som blickar ner på sin son från ett svartvitt fotografi i en dammig silverram.

– Min familj har varit i branschen i 300 år, säger Muhammad som tillverkat omkring 3 000 rababer under de 25 år han själv jobbat som rababbyggare.

Rabab är Afghanistans nationalinstrument och är flera tusen år gammalt. Det är ett stränginstrument med en urholkad träkropp och ett membran som löper över den öppna sidan. Strängarna är av samma typ som används till gitarrer och spelas på med en metallbit.

– Afghaner älskar sin musik. Det är ett instrument för alla,

oavsett ålder och inkomst. Jag vet en man som struntade i att han inte hade pengar till mat för att i stället köpa sig en rabab.

Kunnandet hålls inom familjen

Konsten att tillverka rababer är en tradition som förts vidare inom familjen Qadri och släktens första rababmakare förbjöd sina ättlingar att lära ut hantverket till någon utomstående. Det gör att Muhammad och hans son ständigt är överhopade av arbete eftersom familjens instrument har gott rykte och bara tillverkas på beställning.

– Väntelistan är två månader. Hade jag bara kunnat hade jag haft en fabrik med tio arbetare, säger Muhammad.

Och marknaden går stadigt uppåt. Muhammad tror att mycket av framgången beror på att västerlänningar upptäckt

rababen – nyss skickade han 20 instrument till Kalifornien. Den rabab som tar form under hans händer i dag har beställts av en afghan bosatt i Kanada.

– Jag och min familj har jobbat hårt för att etablera en marknad och jag tror att affärerna kommer att gå ännu bättre i framtiden, säger Muhammad som drömmer om att öppna en bättre, större och modernare butik.

Med 300 år gamla verktyg

Ovanpå en trälåda ligger travar av verktyg, ett kycklinggult måttband samsas med sågar i alla upptänkliga utföranden och storlekar. Muhammad plockar fram en skruvmejsel med sprucket träskaft.

– Allt här inne är så gammalt. Jag jobbar med 300 år gamla

verktyg, säger han.

Den stora efterfrågan på rababer har gjort att marknaden fyllts av instrument med sämre kvalitet. I dag säljs en rabab signerad Qadri för 300 dollar, vilket är ungefär dubbelt så mycket som hos andra försäljare.

– Jag är den främste rababbyggaren i landet och folk har börjat kopiera mina instrument. De är fria att göra som de vill, men de lyckas inte lika bra och musiken låter annorlunda. Professionella artister väljer alltid att köpa av mig.

Men vägen till framgång har inte varit spikrak. Under talibanåren tvingades Mu-

hammad att överge sin affär och fly till Pakistan för att inte råka illa ut.

– De förbjöd all musik, inklusive rababer. Kom de på dig med att spela blev du slagen och ditt instrument förstört, så jag kunde inte jobba här då.

Muhammad plockar fram en av sina rababer och börjar spela. Den lilla butiken fylls av spröda toner som försvinner ut genom dörren och blandas med larmet från trafiken.

– Rababen är min bästa vän. När jag spelar känner jag mig yngre. Mitt skägg må vara vitt, men inombords är jag fortfarande ung. •

” **Mitt skägg må vara vitt, men inombords är jag fortfarande ung.**”

Muhammad Qadri | rababmakare